

Päivittäistavarakauppa ry: n järjestämä kuulemistilaisuus 16.2.2010:

Pitäisikö itsehoitolääkkeiden vähittäismyyntiä myös Suomessa laajentaa?

Palvelualojen ammattiliitossa tarkastellaan itsehoitolääkkeiden myynnin rajoitusten poistamista ja myynnin vapauttamista vähittäiskauppoihin niin kaupan myyjien kuin apteekkien teknisen henkilökunnan näkökulmasta. Edellisen kerran olemme ottaneet asiaan virallisesti kantaa 2006 eduskunnan talousvaliokunnalle annetussa lausunnossa, jossa suhtauduimme positiivisesti ns. lääkekaappien käytön laajentamiseen.

Itsehoitolääkkeiden vapauttamista on perusteltu mm. lääkkeiden hinnan mahdollisella laskulla ja kuluttajien kannalta helpommalla saatavuudella. Nikotiinivalmisteiden myynnin vapauttaminen vaikuttikin hintoihin alentavasti, eikä myyntipaikoissa ole törmätty ko. tuotteista aiheutuneisiin ongelmiin. Itsehoitolääkkeitä ei PAMin mielestä voi kuitenkaan suoraan rinnastaa nikotiinivalmisteisiin. Kaupan henkilökunnan näkökulmasta itsehoitolääkkeet aiheuttavat suuremman työturvallisuusriskin kuin esimerkiksi nikotiinipurukumit. Itsehoitolääkkeiden vaikuttavat ainesosat ovat joka tapauksessa samoja kuin reseptilääkkeissäkin, eroja on ainoastaan pakkauskoossa ja vahvuudessa. Näin ollen väkivallan uhka näpistelytilanteissa kasvaa ja todennäköisesti itsehoitolääkkeistä tulisi Ruotsin mallin mukaisesti uusi ikärajavaltava tuote.

Vähittäiskaupan myyjät eivät voi puuttua lääkeneuvontaan, joten väärinkäytösten mahdollisuudet kasvavat. Tanskasta epävirallinen tieto kertoo, että varsinkin nuorilla ovat särkylääkkeiden yliannostukset lisääntyneet. Nuorten lisäksi yhtenä riskiryhmänä ovat ikäihmiset, joilla on jo useampia reseptilääkkeitä käytössään. Valvomaton itsehoitolääkkeiden käyttö voi johtaa yllättäviin yhteisvaikutuksiin, turhaan lääkkeiden käyttöön ja hoitoon hakeutumisen pitkittymiseen.

Itsehoitolääkkeiden vapauttaminen saattaa johtaa apteekkiverkoston supistumiseen, kuten Norjassa on käynyt. Tällöin puhutaan suoraan apteekkien teknisen henkilökunnan työpaikkojen häviämisestä. Tavallisimpien särkylääkkeiden, allergiavalmisteiden ja muutamien muiden tuoteryhmien vapauttaminen ei toisi korvaavaa työtä, vaan yhden ammattikunnan työpaikat vähenisivät huomattavasti. Kuluttajien kannalta apteekkiverkoston heikentyminen on luonnollisesti haitallista, vaikka itsehoitolääkkeitä saisi nykyistä vaivattomammin, niin reseptilääkkeiden saatavuus heikentyisi. Sairaushoidon kannalta reseptilääkkeiden nopea saanti on kuitenkin olennaisempaa.

PAM tukee edelleen lääkekaappijärjestelmän laajentamista ja eteenpäin kehittämistä. Harvempaan asutuilla seuduilla lääkekaappien lisäksi voisi paikalla olla esimerkiksi kerran viikossa lääke- ja terveysneuvontaa varten proviisori tai farmaseutti, jolloin olisi mahdollista hoitaa myös reseptilääketoimituksia.

Mikäli päädytään kokeilemaan itsehoitolääkkeiden myyntiä päivittäistavarakaupassa, niin kaupan henkilöstölle on tarjottava välittömästi perehdytystä ja lisäkoulutusta itsehoitolääkkeiden myyntiin. Tuotevalikoiman pitää olla suppea ja helposti valvottavissa. Mahdollisesta ikärajasta on tiedotettava kuluttajia laajasti ja myyntirikkomusten osalta on noudatettava samoja käytäntöjä kuin muidenkin ikärajavaltavien tuotteiden osalta. Päävastuu itsehoitolääkkeiden valvonnasta on oltava myyntiluvan haltijalla ja lääkeneuvonnan osalta luonnollisesti apteekeilla.

Lisätietoja

Ann Selin, puheenjohtaja
puh 0500 750 405
ann.selin@pam.fi

Hanna Kuntsi, yhteiskuntasuhteiden sihteeri
puh 050 3100 676
hanna.kuntsi@pam.fi